

*Я.О. Лантінов*СУСПІЛЬНА НЕБЕЗПЕКА ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 155⁶ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ "НЕЗАКОННА ТОРГОВЕЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ"

Згідно з матеріально-формальним визначенням поняття злочину, що паує в сучасному кримінальному праві України, злочином визнається суспільно небезпечне, кримінально протиправне, каране та виновне діяння [1, с 58]. Суспільну небезпечу діяння, як матеріальна ознака визначення поняття злочину, відокремлюють має всі криміналісти як радянського періоду, так й сучасні. Але щодо визначення самої суспільної небезпечу діяння, як ознаки злочину наявні суттєві розбіжності в науці кримінального права.

Так, В.С. Прохоров вказував, що суспільна небезпечу злочину - це його якість, його об'єктивна характеристика [2, с17]. Н.Ф. Кузнецова вважає, що суспільна небезпечу злочину полягає у тому, що діяння завдає шкоду чи створює загрозу причинення шкоди суспільним відносинам [3, с59]. Тіє ж точки зору додержуються А.А. Піонтковський, М.П. Карпушин, В.И. Курляндский, П.С. Матишевський, Г.В. Андрусів. З іншого боку такі вчені як Трайнін А.Н., В.Г. Смірнов, Г.А. Кригер та В.С. Прохоров вважають що злочин у будь якому випадку завдає шкоди суспільним відносинам та суспільству в цілому. Хоч ця точка зору цілком логічна, на наш погляд вона демонструє арифметичний підхід до визначення загального об'єкту злочину. Цікавий підхід до проблеми суспільної небезпечу було запроваджено Л.Чубаревим, який запропонував об'єктивізувати цю категорію, але пішов, на наш погляд по помилковому шляху кореспондування із покаранням, в той час як це потрібно робити навпаки [4, с. 21]. Але, в цій роботі ми не будемо торкатися принципів питань визначення суспільної небезпечу як ознаки злочину, а тому маємо визначити суспільну небезпечу як властивість діяння (дії чи бездії) завдавати шкоди або створювати загрозу спричинення шкоди охоронюваним кримінальним законом суспільним відносинам, благам та цінностям.

Діяння, що підпадають під ознаки злочину, передбаченого ст. 155⁶ КК України, безумовно, завдають значної шкоди інтересам держави щодо здійснення належної торговельної діяльності. Тобто виходячи із диспозиції ст.155⁶ КК України, суспільна небезпечу незаконної торговельної діяльності полягає у завданні шкоди суспільним відносинам, пов'язаним із відповідною реєстрацією угод купівлі-продажу, які здійснюються з метою отримання прибутку та відповідно тому шару кредитно-фінансової системи України, що пов'язаний з обліком та оподаткуванням належної торговельної діяльності.

Суспільна небезпечу діяння, як ознака злочину, - це складне явище. "Нельзя однозначно ответить на вопрос о компонентах определяющих общественную опасность преступления", - вважає М.І. Ковальов - "Судить о наличии или отсутствии общественной опасности можно только по объективной сторо-

не состава, ибо лишь она выражает действия и ущерб причинённый ими" [5, с.67-68]. В той же час в науці кримінального права домінує точка зору, що суспільна небезпека у свою чергу має дві ознаки: характер та ступінь суспільної небезпеки злочину. Н.Ф. Кузнецова вважає, що характер суспільної небезпеки як якісна ознака визначається об'єктом злочину, об'єктивною стороною, суб'єктом та суб'єктивною стороною злочину, у той час як кількісна характеристика - ступінь суспільної небезпеки - "зависит главным образом от степени опасности ущерба, его величины" [3, с.71]. Ми приєднуємось до останньої точки зору, оскільки характер суспільної небезпеки, як якісна ознака, має визначати принципову розбіжність між злочинами, що знаходять вираз у різній кваліфікації злочинів, котра, як відомо, визначається саме сукупністю ознак складу злочину, а ступінь суспільної небезпеки - визначається непринциповими розбіжностями між злочинами, тобто тими особливостями конкретного злочину що впливають лише на індивідуалізацію та диференціацію покарання.

Таким чином, характер суспільної небезпеки злочину, передбаченого ч.1 ст. 155^б КК України визначається умисним діянням фізичної, осудної особи, яка досягла віку 16 років, у вигляді здійснення 2 (в разі здійснення оптової то 1) або більше угод купівлі-продажу товарів з ухиленням від відповідної реєстрації, вчинене протягом року після накладення відповідного адміністративного стягнення, з метою отримання неконтрольованого державою прибутку в розмірі до семи з половиною мінімальних розмірів заробітної платні, чим завдає шкоди суспільним відносинам, пов'язаним з відповідною реєстрацією угод купівлі-продажу, які здійснюються з метою отримання прибутку, та відповідно тому шару кредитно-фінансової системи України, що пов'язаний з обліком та оподаткуванням належної торгівельної діяльності.

Особливості конкретного злочину в межах зазначених ознак складу злочину, який полягає, наприклад, в тривалості торгівельної діяльності, в сумі неконтрольованого прибутку, характеризують ступінь суспільної небезпеки цього конкретного злочину.

Надійшла до редколегії 10.04.2000

Список літератури.

Бажанов М.І. Кримінальне право України. Частина Загальна. Х., 1998. 2. Прохоров В.С. Преступление и ответственность. Л., 1984. 3. Кузнецова Н.Ф. Преступление и преступность. М., 1969. 4. Чубарев Л.Н. Общественная опасность преступления и наказание. Качественные методы изучения. ВНИИ МВД СССР. М., 1981. 5. Ковалев М.И. Понятие преступления в советском уголовном праве. Свердловск, 1987.

А.В. Байлов

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ДІЯННЯ, ВЧИНЕНІ У СТАНІ СИЛЬНОГО ДУШЕВНОГО ХВИЛЮВАННЯ

Відповідно до ст.ст. 3, 27 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною